
Rizika spojování nemocnic

Rizika spojování nemocnic

Lída RAKUŠANOVÁ, moderátorka

Ministr zdravotnictví Tomáš Julínek včera odvolal ředitele pražského Ústavu hematologie a krevní transfúze, profesora Pavla Klenera, protože prý manažersky nezvládl přepravované sloučení ústavu s Všeobecnou fakultní nemocnicí. Na první pohled by to nemuselo být nic divného, jenže Klener je renomovaný onkolog a hematolog. Patří k českým průkopníkům chemoterapie a pod jeho vedením ústav, který řídil od roku 2002, vzkvétal, neměl dluhy a zdárně se podílel na mezinárodním výzkumu. Ministr Julínek dal před časem ředitelům Všeobecné fakultní nemocnice a ústavu za úkol sloučení obou zařízení připravit. Vzniklá univerzitní nemocnice by se podle jeho představ měla stát jedním ze základních kamenů pražského zdravotnictví. Toho se ale bojí pacienti s krevními chorobami a jejich příbuzní, kteří iniciovali petici, v níž protestují proti plánované fúzi. Obávají se toho, že uznávané zařízení zanikne. Důvodem podle nich může být třeba to, že stojí na lukrativních pozemcích nedaleko Karlova náměstí. Ministerstvo nicméně zdůrazňuje, že zánik ústavu nehrozí, bude podle něj pouze integrován do nemocnice, která se stane univerzitním zařízením a bude mít snazší přístup k evropským penězům. Spojení přinese prý i úspory, protože ústav a nemocnice některé činnosti duplikují. O rizicích spojování nemocnic teď Petr Holub.

Petr HOLUB, redaktor

Pokud čekají české zdravotnictví nějaké velké otřesy, tak ho nepochybně způsobí takzvané spojování nemocnic. Ministr Tomáš Julínek má v oblíbě velké nemocniční celky a ty největší z nich se snaží rozšířit. Nejde o maličkosti, protože s velkými fakultními nemocnicemi budou v nejbližší době spojeny specializované ústavy, konkrétně Institut klinické a experimentální medicíny, známý pod zkratkou IKEM, Masarykův onkologický ústav, Ústav hematologie a krevní transfúze, Revmatologický ústav a také Ústav pro kardiovaskulární a transplantační chirurgii. Co jméno, to úctyhodný pojem ve světě vědy i medicíny. Roční obrat je přes miliardu v největším IKEMu a čtvrt miliardy v nejmenším Revmatologickém ústavu. Z pohledu Tomáše Julínka jde o zbytečné instituce, které byly ostatně založeny ještě v dobách komunismu podle ruského vzoru. Budou spojeny s Fakultní Thomayerovou nemocnicí a Všeobecnou fakultní nemocnicí v Praze, případně s Fakultní nemocnicí u svatě Anny v Brně. Není pochyb o tom, že ústavy mají s tímto plánem problém. Zatím však není úplně jasné, co je v objetí fakultních nemocnic čeká. U Thomayerovy nemocnice a u svatě Anny není dokonce rozhodnuto, zda zůstanou fakultními nemocnicemi. Spojení významných ústavů s nemocnicemi může proběhnout různými způsoby. Zřejmě nejvstřícnější je Nemocnice u svatě Anny k Masarykovu onkologickému ústavu. Nechce se zbavit zavedené značky, a proto se změní na holding, jehož se stane onkologický ústav autonomní částí. Nejtvrďší je naopak postup Všeobecné fakultní nemocnice vůči Ústavu hematologie a krevní transfúze. Název bude zrušen a ústav bude rozdělen. Stane se součástí dvou oddělení nemocnice, konkrétně první interní a transfúzní kliniky, a jeho laboratoře převezme Ústav biochemie, který patří I. lékařské fakultě Karlovy univerzity. Tím i oním způsobem je možné rozumět Julínkově prioritě vzniku univerzitních nemocnic, které budou spojit výzkum a vzdělávání studentů s léčbou pacientů. Není důvod, proč by měly specializované ústavy zůstat stranou. Tento plán ještě nebyl konkrétně představen, i když rozhodnutí se blíží a dojde k němu do konce listopadu. Nespokojení zaměstnanci ústavů i lékařská veřejnost vůbec mohou použít celou řadu dobrých argumentů proti Julínkovu záměru, zvláště pokud by se měl prosadit v tak radikální podobě, jak je zatím plánováno v Ústavu hematologie a krevní transfúze či v Revmatologickém ústavu. Rozhodně tedy není pravda, že ústavy jsou sovětský vynález. Existují ve všech zemích světa, kde vláda investuje do nejdražších zdravotnických programů, především do boje s nemocemi srdce, krevetvorby a rakoviny. To se týká prakticky všech vyspělých zemí, včetně Ameriky. Pět specializovaných ústavů sice vzniklo za minulého režimu, nepochybně se však osvědčily, protože ve svém oboru jsou nejlepší, jejich lékaři a výzkumníci patří ke světové špičce a v České republice dosud táhnou celý sektor svých specializací. Na druhé straně není pochyb o tom, že velké fakultní nemocnice mají zásluku na nová oddělení, která jsou očividně dražší, než ta, která dosud provozují. Možná to je schopností zaměstnanců ústavů, možná štědrými vládními dotacemi, ale ústavy mají zpravidla vyrovnané ekonomické bilance. Naopak fakultní nemocnice se zpravidla nedají řídit, o čemž svědčí jejich pravidelné propadání do dluhů, které se řeší mimořádnými státními dotacemi případně nucením pojišťoven, aby jim za odvedenou práci platily víc peněz. Rekordmanem v této

disciplíně je právě Všeobecná fakultní nemocnice, která svými dluhy dokázala překročit už i miliardu korun. Zásadní námitka zní, že příčinou jejich špatné bilance je prostý fakt, že fakultních nemocnic je příliš a že by se tedy měly rušit spíše ony, než specializované ústavy. Není třeba pochybovat o tom, že ministr Julínek má rozumné úmysly. Chce fakultní nemocnice transformovat na univerzitní nemocnice, které budou mít průhledné účetnictví a bude je možné manažersky řídit pod dohledem zástupců univerzit. Připojení ústavů může nemocnicím obtížnou transformaci osladit. Ovšem není možné úplně přehlížet námitky ústavů. Dokonce i dobré úmysly mohou ve zdravotnictví způsobit nenapravitelné škody. Varovným příkladem je krajská českobudějovická nemocnice, která se jako první stala akciovou společností a zavedla tak nový způsob řízení. Finančně je v naprostém pořádku, ovšem za tu cenu, že se platy lékařů v letech 2003 až 2006 nezvýšily. Podle Ústavu pro zdravotnické informace dosahují stále třicet čtyři tisíc korun, zatímco republikový průměr se zvýšil na čtyřicet dva tisíc. Chtělo by to korekci. Jihočeši se tedy zatím musí smířit s tím, že lepší lékaři do jejich kraje nepůjdou. A obdobná rizika je třeba předem vyloučit i při spojování pražských a brněnských ústavů s nemocnicemi.

Lída RAKUŠANOVÁ, moderátorka

Tolik Petr Holub.